

106037

HD 16/5-94
Svart eller hvitt?

Norske mediers omtale av Sør-Afrika har gitt oss den oppfatning at i Sør-Afrika stor hovedsakelig to parter mot hverandre, svarte — representert ved ANC — og den hvite regjering i Pretoria, ved de Klerk.

Det internasjonale samfunn sendter syv meglere, blant dem lord Carrington, Henry Kissinger og fra Norge Tom Vraalsen for å ordne opp med zululederen Buthelezi. Han ønsker sitt eget Zululand som en fri stat i Sør-Afrika, på linje med Lesotho og Swaziland, begge egne svarte stater. Men meglerne vendte hjem med uforrettet sak. De var ikke bemyndiget til å drøfte opprettelsen av en svart zulustat, bare å presse zuluene til å delta i valget om ny konstitusjon.

Det viser den internasjonale uvi-tenhet og naivitet om forholdene i Sør-Afrika, skapt av propaganda-en.

Den kommende president i Sør-Afrika, Nelson Mandela, ble dømt og fengslet for å forberede opprør, med praktisk støtte fra Sovjet til våpen og opplæring. Da Sovjet falt sammen i 1991, ble de cubanske troppene som hadde stått i en rekke afrikanske land på Sovjets regning, trukket ut og den økonomiske støtte til ANC bortfalt. Men ikke fra Norge, som siden 1970 har betalt årlige millionbeløp til det som kalles frigjøringsbevegelsen, propagandistisk og fri oversettelse av Den afrikanske nasjonalkongress. Ordet innført av NRK, iallfall vanlig brukt der.

Mens han var fengslet, optrådte Winnie Mandela som en symbolsk toppfigur for ANC, i kraft av å være Nelson Mandelas kone og fordi hun var en flott dame og ble «nasjonens mor». Regjeringen Gro Harlem sendte lykkeønskningstelegram til hennes 50-årsdag 26. september 1986. Regjeringen kunne da umulig vite at Winnie Mandela den 13. april i en folketale i Munsieville hadde sagt at med våre fyrstikker og våre halsbånd skal vi befri Sør-Afrika. «Halsbånd» i den sammenheng er oljefyllt bildekk hengt om et bakbundet offers hals og påtent. Et meget brukt terrorvåpen mot mulige dissidenter fra ANCs linje. Nå ute av bruk.

I den posisjon ANC og Nelson Mandela nå er i, kan han se bort fra at de to xhosaland (han er selv xhosa) Ciskei og Transkei forsvinner. Men som svart burde han ha forstått betydningen av at zuluene vil ha sitt eget land. De er Sør-Afrikas største svarte folk.

Mens ANC holdt på opposisjon mot den hvite regjering, var Buthelezi for en «myk» overgang. Allerede i 1986 ble det opprettet et samarbeidsorgan for Natalprovin-sen og hans Kwazulu. Dessuten var Buthelezi imot sanksjoner fordi de nødvendigvis først og fremst ville ramme de svarte. En forskjell til: Mandela samarbeider med kommunistene. Buthelezi er anti-kommunist.

Anton Olstad